

Особливості розбудови організаційних структур повітряно-десантних (аеромобільних) військ України

Сташко А.І.

кафедра історії, теорії та практики культури, Національний університет «Львівська політехніка»,
УКРАЇНА, м. Львів, вул.С.Бандери, 12

Прогрес техніки, а саме – розвиток транспортної авіації та парашутної техніки – створив в 20-х рр. ХХ ст. передумови для появи нового роду військ – повітрянодесантних. Одне з чільних місць як в розробці теоретичних засад використання ПДВ, так і їх практичної організації, належало СРСР.

Досвід, накопичений радянськими повітряно-десантними військами, знайшов застосування при створенні аеромобільних військ в Україні. Після розпаду СРСР й відновлення незалежності України на її території залишилися частини 98-ї повітряно-десантної дивізії, на базі яких сформували 1-шу аеромобільну дивізію. Також було сформовано кілька аеромобільних полків і бригад, створені навчальні центри з підготовки десантників (до розпаду СРСР на території України підготовка десантників не здійснювалася). Внаслідок реорганізації й скорочення до початку 2008 р. в складі аеромобільних військ України залишилося три бригади – одна повітряно-десантна й дві аеромобільних – та один аеромобільний полк. Кожна з цих частин включає два-чотири бойових батальйони й частини підтримки і забезпечення. Така організація, загалом, відповідає сучасним вимогам й стандартам НАТО. Оперативну мобільність аеромобільних і повітрянодесантних частин забезпечують частини армійської авіації Сухопутних військ з гелікоптерами Мі-8, Мі-24, Мі-26 та військово-транспортної авіації Повітряних сил з літаками Іл-76.

Як свідчить аналіз основних нормативних документів, до завдань, що можуть вирішуватися аеромобільними військами в мирний час належить участь у боротьбі з тероризмом та антитерористичних операціях, що є особливо актуальним в сучасних умовах. Також аеромобільні війська можуть залучатися до евакуації громадян України із зон воєнних конфліктів, брати участь у миротворчих операціях та здійсненні заходів правового режиму надзвичайного стану. Особливе значення, на наш погляд, має залучення аеромобільних військ до вирішення різнопланових завдань в разі виникнення загрози збройного конфлікту. Висока мобільність дозволить використовувати їх для посилення охорони державного кордону, виявлення та знищення розвідувально-диверсійних груп, недопущення несанкціонованого використання території України збройними силами інших країн. Під час збройної агресії проти України аеромобільні війська можуть застосовуватися для прикриття державного кордону та районів оперативного розгортання основних сил оборони, ведення бойових дій у смузі забезпечення та важкодоступних районах.

Фактор мобільності, зумовлений широким використанням гелікоптерів, робить можливим використання аеромобільних частин для прикриття операційних напрямів, що не обороняються військами, швидкого посилення угруповань військ на критичних ділянках, закриття проломів в оперативному шикуванні власних військ. Суто специфічною областю бойового застосування повітрянодесантних та аеромобільних частин можуть стати операції в тилу ворога – розвідувально-диверсійні рейди, порушення управління військами та роботи органів постачання, тимчасова ізоляція району бойових дій від підходу резервів противника тощо.

Аеромобільні частини України як найбільш підготовлені входять до складу Об'єднаних сил швидкого реагування та залучаються до участі в різноманітних навчаннях і миротворчих операціях. Ще з 1994 р. 95-й Навчальний центр набув особливого статусу у Сухопутних військах Збройних Сил України у зв'язку з його застосуванням в рамках програми “Партнерство заради миру”. Підрозділи бригади першими в історії Збройних Сил України почали брати участь у міжнародних миротворчих навчаннях. 13-й окремий аеромобільний батальйон 95-го Навчального центру як підрозділ Сил швидкого реагування України бере участь в усіх чотирьох військових програмах, які реалізуються в рамках НАТО. Україна – активна учасниця врегулювання збройних, міжетнічних конфліктів в Косовому, Іраку, Афганістані та антитерористичної програми “Активні зусилля”.

Поряд із тим, для успішного виконання аеромобільними військами своїх завдань і посилення їх бойового потенціалу слід, на нашу думку, вирішити низку проблем, а саме: завершити перехід аеромобільних військ на професійну основу; прийняти на озброєння військово-транспортної авіації новий транспортний літак Ан-70, спроможний ефективно замінити застарілі Іл-76; вжити заходів до модернізації парку гелікоптерів армійської авіації (Мі-8, Мі-24, Мі-26); вирішити питання заміни або модернізації бойових машин десанту БМД і машин, створених на їх базі, що знаходяться на озброєнні повітрянодесантної бригади; підвищити тактичну мобільність аеромобільних частин за рахунок прийняття на озброєння сучасних легких автомобілів та бронемашин.

Також суттєвому підвищенню ефективності аеромобільних військ сприятиме безпосереднє включення до їх складу гелікоптерних частин (цей досвід відпрацьовується на базі 79-ї окремої аеромобільної бригади). Така структурна реорганізація сприятиме оптимізації управління військами, спрощенню взаємодії між наземним і повітряним компонентами.

З врахуванням зарубіжного досвіду можна визнати доцільним деяке скорочення аеромобільних військ України для досягнення ними більш високого рівня боєздатності за умов обмеженості ресурсів. Наприклад, Польща на даний час має дві аеромобільні/повітрянодесантні бригади (6-та повітрянодесантна і 25-та бригада повітряної кавалерії), Франція – також дві (4-та аеромобільна та 12-та повітрянодесантна). Україна, яка має порівняні з цими країнами територію та людські ресурси і значно менший розмір військового бюджету, не може

утримувати і забезпечувати належну підготовку чотирьох аеромобільних/повітрянодесантних частин ланки "бригада-полк". Скорочення їх кількості до двох-трьох при збереженні (а в ідеалі – суттєвому збільшенні) фінансування сприятиме підвищенню рівня бойового вишколу та зростанню ефективності аеромобільних військ. Цьому ж сприятиме і професіоналізація аеромобільних військ шляхом поступового зниження відсотка призовників у аеромобільних частинах і заміщення їх військово-вслужбовцями-контрактниками.

Історія грецьких поселень в Донбасі. Фольклорні традиції греків Приазов'я

Ельміра Шведнюк

Відділ історичної етнології, Інститут Народознавства НАН України, УКРАЇНА, м.Львів, пр.Свободи 15

Анотація - опис про початок життя на теренах України грецьких поселень. Їх розвиток та адаптація.

Ключові слова - фольклор, традиції, менталітет, розселення, грецька община, товариства.

І. Поява грецьких поселень в Приазов'ї в кінці XVIII століття

До числа компактно розміщених в межах сучасної Донецької області в кінці XVIII ст. народів слід віднести греків, переселених з Кримського півострова. Для того, щоб підірвати економічні позиції кримського хана після Кючук-Кайнарджийського мирного договору, царський уряд запропонував кримським християнам переселитися в межі російської імперії. Мітрополіт Ігнатій схилив греків, армян, молдован і грузинів переїхати в Азовську губернію.

Не влаштованість кримських християн привела до того, що в нових поселеннях протягом перших двох років близько 4000 чоловік померли, деякі повертались до Криму. 21 травня 1779 року Катерина II підписала Жалувану грамоту, яка визначала місце розташування греків, що вимагали поселити їх компактно в місця, що нагадували покинуті поселення в Криму. Остаточо місця їх розселення були виділені ордером Г.Потьомкіна в кінці 1779 року.

Розселення греків, молдован і грузин в міжріччі Кальміуса, Берди та Вовчої відбувалося в 1780 році. 15 серпня 1780 р. Близько 3000 греків на чолі з мітрополітом Ігнатієм увійшли в покинуте запорожцями гирло Кальміуса селище і на відвіденому під церкву місці відправили молебн. Цю подію можна вважати початком будівництва міста Маріуполя на місці колишньої Домахи. У тому ж році греки заснували 21 селянське поселення: Бишев, Богатир,

Велика Каракуба, Велика Янисоль, Георгієва, Камара, Карань, Керменчик, Константинополь, Ласпа, Мала Янисоль, Мангуш, Сартана, Старий Крим, Стила, Улакли, Чебмрек, Чердакли, Чермалик, Гурзуф і Ялта.

Як свідчать джерела того часу, місто Маріуполь виглядало наступним чином: "...в нем церквей две: каменная одна, а другая деревянная. Домов каменных 53, мазанок – 20, купцов – 144, мешчан – 213 и цеховых 1149. Гавани нет и сделать нельзя по причине мелкости при берегу воды. Большие суда становятся на якорях не ближе 4-х верст, а близко можно подходить только плоскородным судам, небольшой груз имеющим. Ярмарок в году бывает четыре... В сем городе заведена для делания черных сафьянов фабрика... земля плодородна и по новости довольно открыла уже хлебопашество. Лесов вовсе нет и строение производится то привозимым из устья Самары лесом, то из камня, которого тут достаточно..."¹

За даними перепису населення 1897 року Маріупольський повіт Катеринославської губернії займав п'яте місце за чисельністю населення, що складала 254056 чоловік. Перепис не містить даних про національний склад населення. Приблизно його можна визначити за критерієм рідної мови. Всього було зафіксовано 45 різних діалектів. Найбільш чисельну групу становило населення, що вважало рідною мовою російську і українську. Друге місце займало грецьке населення, що найбільш компактно мешкало в Маріупольському повіті.

Але окремі етноси на всій території Радянського Союзу намагаються зберегти свою самобутність. Вдається це і грецькому населенню в Приазов'ї.

¹ - Описание городов Азовской губернии. 1781 г. // Колесник А.В. Пирко В.А. Нестерцова С.М. История родного края. – Донецк, 1998 – с. 168